EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.2.2022.
COM(2022) 30 final

Normizacijski paket

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EU) br. 1025/2012 od 2016. do 2020.

1. Uvod

Uredbom (EU) br. 1025/2012[1] (dalje u tekstu „Uredba”) predviđa se pravni okvir koji Komisiji omogućuje da od europskih organizacija za normizaciju (ESO-i)[2] zatraži izradu normi i normizacijskih dokumenata za robe i usluge koji podupiru politike i pravo Unije kako bi EU pružio potporu funkcioniranju europskog normizacijskog sustava (ESS) te se utvrđuju ključni kriteriji za funkcioniranje ESS-a.

Na temelju članka 24. stavka 3. Uredbe Komisija podnosi izvješće o provedbi te uredbe svakih pet godina. Prvo je izvješće[3] objavljeno 2016., a odnosilo se na razdoblje od 2013. do 2015. Ovo se izvješće uglavnom odnosi na razdoblje od 2016. do 2020., s tim da su neki podaci bili dostupni samo do 2019., ali u izvješće su uključene i ažurirane činjenice i podaci do 2021. kad god je to bilo moguće. U članku 24. stavcima 1. i 2. Uredbe zahtijeva se od ESO-a i drugih organizacija koje primaju financijska sredstva EU-a da podnose godišnja izvješća o svojim aktivnostima. Ta su izvješća uzeta u obzir u pripremi ovog izvješća. Naručena je neovisna studija[4] kao potpora prikupljanju podataka.

2. Provedba Uredbe

Komisija je pokrenula brojne inicijative i mjere kako bi podržala provedbu Uredbe. Komisija je u okviru normizacijskog paketa[5] iz 2016.pokrenula Zajedničku inicijativu o normizaciji (JIS) kao potporu strategiji jedinstvenog tržišta[6] iz 2015. Ovom se inicijativom nastoji modernizirati ESS i zadržati njegovu privlačnost, djelotvornost i učinkovitost primjenom pristupa više interesnih skupina i partnerstva. Inicijativa je podijeljena u 15 različitih podmjera, a dokumenti su javno dostupni[7]. Informacije o trenutačnom stanju[8] objavljene su u siječnju 2018. Uzimajući u obzir i te inicijative i mjere, stanje trenutačne provedbe Uredbe sažeto je prikazano u nastavku.

2.1. Transparentnost među tijelima za normizaciju (članak 4.)

U članku 4. Uredbe utvrđuju se zahtjevi koji se odnose na transparentnost normi između ESO-a i nacionalnih tijela za normizaciju (NSB-i) te između tih subjekata i Komisije.

Internetski alati olakšali su pristup nacrtima normi i poboljšali transparentnost normi za druge ESO-e, NSB-e i Komisiju kako je propisano člankom 4. Pristup nacrtima normi i transparentnost normi iz članka 4. Uredbe olakšani su na europskoj razini internetskim alatima koje su ESO-i počeli primjenjivati 2015. kad su uveli mehanizam koji

[1] Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 316, 14.11.2012., str. 12.

[2] Tri su europske organizacije za normizaciju u smislu Uredbe Europski odbor za normizaciju (CEN), Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) i Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI).

[3] COM(2016) 212 final.

[4] Studija o provedbi Uredbe (EU) br. 1025/2012 (članak 24.), https://doi.org/10.2873/504681 i https://doi.org/10.2873/593923.

[5] COM(2016) 358 final.

[6] COM(2015) 550 final.

[7] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#jis

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0015

članovima/interesnim skupinama ESO-a, Komisiji i Europskom udruženju slobodne trgovine (EFTA) daje izravan pristup putem interneta nacrtima europskih normi i normizacijskim dokumentima. Kad je riječ o NSB-ima, u 2019. približno je 70 % njih imalo internetske alate koji olakšavaju pristup nacrtima nacionalnih normi za relevantne interesne skupine. Unatoč tome, na temelju izvješća organizacija civilnog društva te malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi), pristup aktivnostima NSB-a još uvijek je teško ostvariv.

2.1.1. Smjernice

Kao dodatan potez za promicanje transparentnosti Komisija je 2015. u suradnji s ESO-ima pripremila **Priručnik**[9] u kojem se predstavnicima ESO-a, službenicima Komisije, državama članicama EU-a i interesnim skupinama daju smjernice o ulozi Komisijinih zahtjeva za normizaciju[10], načinu pripreme i donošenja zahtjeva za normizaciju[11] i načinu njihova izvršavanja[12]. Komisija je 2016.[13] objavila i opći **kontrolni popis** kako bi **ESO-i mogli provesti samoprocjenu** za vrijeme pripreme i donošenja usklađenih normi kojima se podupire pravo Unije radi promicanja kvalitete normi i normizacijskih dokumenata i uspješnog citiranja u Službenom listu. U nekim slučajevima[14], za određena područja politika, kontrolna lista prilagođena je posebnostima zakonodavstva i drugim sektorskim zahtjevima.

U okviru Komisijinih sveobuhvatnih smjernica o provedbi pravila EU-a o proizvodima **„Plavi vodič"**[15] sadržava posebnu točku o normama (točka 4.1.2. i Prilog VI.).

2.2. Uključivost i sudjelovanje interesnih skupina, uključujući istraživačka tijela (članci 5. i 9.)

Člankom 5. Uredbe propisano je da su ESO-i dužni poticati i olakšavati odgovarajuću zastupljenost i učinkovito sudjelovanje svih relevantnih interesnih skupina, uključujući MSP-ove, organizacije potrošača te ekološke i društvene interesne skupine u njihovim normizacijskim aktivnostima. Organizacije interesne skupine za koje je utvrđeno da trenutačno primaju financijska sredstva EU-a (poznate i kao „organizacije iz Priloga III.") uključuju Norme za mala poduzeća (SBS), Glas europskih potrošača u normizaciji (ANEC), Ekološku koaliciju za norme – Europsku ekološku građansku organizaciju za normizaciju (ECOS) i Europsku konfederaciju sindikata (ETUC), koje predstavljaju MSP-ove, potrošače, ekološke interese i interese radnika.

Na **europskoj razini** (članak 5. stavak 1. Uredbe) organizacije iz Priloga III. mogu sudjelovati na razini politike u upravljačkim tijelima svih ESO-a i na tehničkoj razini u tehničkim tijelima odbora CEN-CENELEC i tehničkim odborima ETSI-ja. Od posljednjeg izvješća provedene su nove inicijative kako bi se dodatno poboljšala njihova uključenost i djelotvorno sudjelovanje.

[9] SWD(2015) 205 final od 27.10.2015.
[10] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13507/attachments/1/translations
[11] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13508/attachments/1/translations
[12] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13509/attachments/1/translations
[13] Ares(2016)6548298 od 22.11.2016.
[14] Na primjer direktive 2014/30/EU i 2014/53/EU.
[15] https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks_en#blue-guide

CEN i CENELEC uveli su 2017. promjenu prema kojoj neindustrijske organizacije iz Priloga III. (ANEC, ETUC i ECOS) mogu dostaviti formalna mišljenja o nacrtima normi (takozvano „pravo na mišljenje"). Ako dostave nepovoljno mišljenje, tehnički odbor nadležan za izradu predmetne norme razmatra obrazloženje tog mišljenja i dostavlja povratne informacije. To može uzrokovati i revidiranje nacrta norme. Od svih formalnih mišljenja koja su dostavile društvene interesne skupine njih 76 % bilo je povoljno.

ETSI je 2017. pokrenuo „Program 3SI" kako bi se povezao s organizacijama iz Priloga III. Taj program uključuje okrugle stolove s dužnosnicima iz ETSI-ja i predstavnikom interesnih skupina unutar ETSI-ja („zastupnik Programa 3SI") kako bi se raspravljalo o pitanjima uključivosti. ETSI nije uveo nijedan mehanizam sličan mehanizmima CEN-a i CENELEC-a kojima se neindustrijskim organizacijama iz Priloga III. daje strukturna uloga u postupku razvijanja normi, kao što je formalno pravo na mišljenje. SBS je izrazio nezadovoljstvo uključivošću ETSI-ja u ljeto 2021. za vrijeme javnog savjetovanja o planu[16] buduće strategije Komisije za normizaciju kad je komentirao da „ETSI dosad nije izdvojio dostatne resurse i proračunska sredstva da bi poboljšao svoju uključivost"[17], a slično je mišljenje dalo i drugo udruženje MSP-ova[18]. Druge organizacije koje se financiraju na temelju Uredbe iznijele su slična mišljenja u relevantnim izvješćima na temelju članka 24. Primjerice, u izvješću ANEC-a za 2019.[19] navodi se: „ETSI ne želi proširiti svoje odredbe o uključivosti jer smatra da su trenutačne odredbe u skladu s Uredbom. Međutim, organizacije iz Priloga III. smatraju da odredbe ETSI-ja nisu u skladu s Uredbom." Slično tome, ECOS je naveo[20]: „Sudjelovanje organizacija iz Priloga III. u ETSI-ju još je uvijek složenije u usporedbi s druga dva ESO-a." Oni tvrde da se uključivost postupka ne može odvojiti od glasačkih prava jer su u ETSI-ju glasačka prava industrijskih interesnih skupina veća od zbroja glasačkih prava svih drugih kategorija interesnih skupina ili tijela. U ETSI-ju udio glasačkih prava NSB-a iz država članica EU-a iznosi otprilike 2 %. Glasačka prava drugih neindustrijskih interesnih skupina (civilnog društva, akademske zajednice, istraživačke zajednice) jedva da se mogu brojati za vrijeme glasanja.

Te su bojazni iznijele i određene druge kategorije interesnih skupina, posebno kad je riječ o pristupačnosti, pri čemu neki predstavnici osoba s invaliditetom nisu smatrali da je postupak uključiv i morali su se oslanjati na svoje veze s potrošačkim udrugama. Iako, strogo gledano, takvo povezivanje putem potrošačkih udruga nije protivno Uredbi, bojazni različitih kategorija interesnih skupina otvaraju pitanje posvećuje li se dovoljno pažnje uključivosti.

2.2.1. Istraživačka tijela

Kad je riječ o provedbi članka 5. stavka 2. i članka 9. Uredbe, u izvješćima ESO-a[21] ističe se da su istraživačke organizacije sudjelovale u različitim aktivnostima. Međutim, iz izvješća

[16] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-normizaciju_hr
[17] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-normizaciju/F2665680_hr
[18] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-normizaciju/F2665677_hr
[19] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44748
[20] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44749
[21] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#article24

nije potpuno jasno koliko su aktivnosti bile djelotvorne, odnosno na koji su način utjecale na donošenje konkretnih normi ili povećanje sudjelovanja.

Slično tome, u listopadu 2016. CEN, CENELEC i Zajednički istraživački centar Europske komisije (JRC) potpisali su sporazum o suradnji kako bi povezali istraživanje i inovacije s normizacijom, kako bi se lakše mogle predvidjeti potrebe za normizacijom i kako bi se uskladili strateški prioriteti, a u listopadu 2021.[22] sporazum su i produljili.

JRC se u okviru JIS-a povezao i s udruženjem COST radi informiranja i osposobljavanja o prednostima normizacije za istraživanje i inovacije koji se provode u projektima COST-a. U okviru te suradnje CEN-CENELEC je od 2019. proveo nekoliko modula osposobljavanja.

2.2.2. Alati IKT-a

ESO-i su izvijestili o ulaganju i upotrebi alata IKT-a kako bi se poboljšala učinkovitost ESS-a i olakšale aktivnosti normizacije (kao što su suradnja među članovima, sastanci, rad na izradi nacrta, pristup radnim dokumentima i normizacijskim dokumentima te daljinska komunikacija i odobravanja).

2.3. Suradnja između NSB-a i ESO-a

NSB-i i ESO-i uspostavili su mehanizme kojima lakše razmjenjuju najbolje prakse, a koji uključuju savjetodavne skupine, odbore za praćenje, sastanke i smjernice. Tri ESO-a upotrebljavaju brojne alate za olakšavanje i poboljšanje razmjene najboljih praksi, i međusobno i među nacionalnim delegacijama (kao što su sastanci voditelja nacionalnih delegacija koje održava ETSI). ESO-i surađuju i u aktivnostima koje uključuju obrazovanje, osposobljavanje te istraživanje i razvoj u različitim područjima povezanima s normizacijom, kao što su zajedničke aktivnosti osposobljavanja o normizaciji koje provodi CEN-CENELEC.

Krajem 2021. neki NSB-i poveli su raspravu o pitanju njihove uloge u ETSI-ju. U tijeku su rasprave između ETSI-ja i nekih europskih NSB-a o priznavanju njihove uloge strateških partnera u normizaciji.

2.4. Pristup MSP-ova normama (članak 6.)

Na temelju članka 6. stavka 3. Uredbe NSB-i pripremaju godišnje izvješće o svojim aktivnostima za poticanje i poboljšanje pristupa MSP-ova normama i postupcima razvoja normi. To uključuje i izvješćivanje o razmjenama najboljih praksi kojima se nastoji poboljšati sudjelovanje MSP-ova (članak 6. stavak 2. Uredbe). Studija koja potkrepljuje ovo izvješće sadržava precizne statističke podatke o toj temi[23] i prikazuje broj NSB-a koji povezanoj kategoriji interesnih skupina omogućuju da budu zastupljeni, kako je navedeno u tablici u nastavku. Primjerice, prva vrijednost u tablici (29/33) pokazuje da je 29 NSB-a omogućilo MSP-ovima da budu zastupljeni u CEN-u od ukupno 33 NSB-a povezana s tim ESO-om.

[22] https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021/pressrelease/2021-10-21-jrc-cen-cenelec-renewed-cooperation/
[23] https://doi.org/10.2873/504681

Interesne skupine /ESO/godina	CEN				CENELEC				ETSI			
	2016.	**2017.**	**2018.**	**2019.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**	**2019.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**	**2019.**
MSP-ovi	29/33	30/34	31/34	31/34	29/33	30/34	31/34	31/34	28/39	29/39	29/39	30/39
Potrošači	25/33	24/34	25/34	25/34	20/33	20/34	22/34	22/34	26/39	27/39	27/39	27/39
Ekološke interesne skupine	24/33	24/34	26/34	26/34	18/33	20/34	23/34	23/34	22/39	23/39	23/39	23/39
Društvene interesne skupine	21/33	20/34	23/34	22/34	17/33	18/34	20/34	20/34	19/39	20/39	20/39	20/39

Treba istaknuti da je u nekim slučajevima ukupni broj povezanih NSB-a znatno veći od broja država EU-a i EGP-a. Tomu je tako jer ESO-i u svoje razvojne postupke uključuju NSB-e iz država koje nisu članice EU-a i EGP-a.

Jedna iznenađujuća informacija iz studije jest to da su NSB-i u CEN-u i CENELEC-u „odobravali sve više posebnih tarifa MSP-ovima za sudjelovanje u aktivnostima normizacije u razdoblju od 2015. do 2019., dok je kod NSB-a ETSI-ja zabilježeno silazno kretanje odobravanja takvih posebnih tarifa". U izvješću ETSI-ja iz 2019.[24] o tome se navodi i sljedeće: „ETSI ne djeluje na temelju načela nacionalnog delegiranja zbog čega njihovi [MSP-ovi] sudjeluju u tehničkoj organizaciji i radu ETSI-ja izravno svojim članstvom u ETSI-ju […]. Te interesne skupine trebaju dostaviti svoje komentare putem NSB-a ETSI-ja samo u postupku javnog odobrenja."

2.5. Sudjelovanje državnih tijela u europskoj normizaciji (članak 7.)

Kad je riječ o provedbi članka 7. Uredbe, u izvješćima koja se dostavljaju Komisiji nema dovoljno sustavnih i službenih informacija o sudjelovanju državnih tijela u aktivnostima normizacije. Izvješća ESO-a[25] obično upućuju na mjere 4. i 9. JIS-a[26] kao odgovarajuće ostvarivanje tog prava. S obzirom na to da nema preciznih podataka, u budućnosti će se možda razmotriti uvođenje nadzornog instrumenta.

2.6. Godišnji programi rada Unije (članak 8.)

U skladu s člankom 8. Komisija je donijela godišnje programe rada Unije za europsku normizaciju[27]. Komisija u godišnjim programima rada Unije ESO-ima daje smjernice o radu na normama i normizacijskim dokumentima i o tome kako povećati sudjelovanje malih i srednjih poduzeća i društvenih interesnih skupina u tom postupku. Taj se dokument postupno

[24] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44751
[25] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual
[26] Mjera 4.: podizanje svijesti o normizaciji na razini nacionalnih tijela vlasti; mjera 9.: uključivost, transparentnost i učinkovito sudjelovanje svih dionika europskog normizacijskog sustava.
[27] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual

prilagođavao na način da su se odredili prioriteti u odnosu na politike EU-a kako bi se iz perspektive oblikovatelja politika odredio smjer kretanja i očekivanja te kako bi se interesnim skupinama normizacije pružile bolje smjernice u pogledu izrade.

2.7. Zahtjevi za normizaciju (članak 10.)

Komisija je izdala 35 zahtjeva za normizaciju u razdoblju od 2015. do 2019. i devet dodatnih zahtjeva 2020. Od ta 44 zahtjeva za normizaciju šest je odbijeno (13,6 %). ESO-i su često navodili sljedeće razloge odbijanja: neslaganje u pogledu određenih zatraženih normi, neslaganje u pogledu nekih zahtjeva iz dostavljenog zahtjeva za normizaciju, neslaganje u pogledu toga da su određene zatražene tehničke specifikacije potrebne za određeni ključni zahtjev ili neslaganje u pogledu rokova određenih za izradu zatraženih normi.

Odbijanje zahtjeva za normizaciju može znatno utjecati na: i. uspostavu pravednog i djelotvornog unutarnjeg tržišta, ii. konkurentnost industrija, iii. sudjelovanje društvenih interesnih skupina i iv. tehnološki suverenitet Unije. Može dovesti i do oslanjanja na norme trećih zemalja, za koje možda neće biti poznato u kojoj je mjeri postupak bio uključiv.

Za vrijeme izvršavanja zahtjeva za normizaciju događalo se i da je CEN prihvatio zahtjev za normizaciju, ali je unatoč tome samo dio zahtjeva izvršen[28].

2.7.1. Potpora Komisije izvršavanju zahtjeva za normizaciju (HAS)

Do 2018. provodio se ugovor o uslugama („savjetnici novog pristupa”) u svrhu pružanja pomoći ESO-ima u provjeravanju jesu li nacrti usklađenih normi usklađeni sa zahtjevom Komisije. Na temelju tog ugovora stopa uspješnosti normizacijskih dokumenata citiranih u Službenom listu bila je ograničena i stvorili su se značajni zaostaci u pogledu necitiranih normi. U ožujku 2017. u internoj bazi podataka Komisije zabilježeno je 596 neobrađenih usklađenih normi koje su podnijeli ESO-i. Komisija je pozvala na sklapanje novog ugovora o uslugama[29] („HAS”) radi ostvarivanja djelotvorne usluge provedbe Uredbe. U okviru provedbe novog sustava Komisija je nastojala riješiti neke probleme utvrđene u prošlosti i osigurati:

- dobrovoljnu narav usluge za ESO-e, što je bilo u skladu i s prethodnim programom savjetnika novog pristupa,
- jasno razdvajanje uloga – savjetnici ne izrađuju usklađene norme ni ne pregovaraju o njihovu sadržaju, oni su usredotočeni na ocjenjivanje ispunjavaju li usklađene norme zahtjeve prava Unije,
- dostupnost sektorskih usluga kao pomoći kod novih dvojbi, pitanja ili problema koji se mogu javiti za vrijeme izrade usklađenih normi, i
- ulogu Komisije u konačnoj odluci o citiranju usklađenih normi u Službenom listu.

Komisija je oblikovala rad savjetnika za HAS tako da ne uzrokuje odgodu u donošenju usklađenih normi.

[28] Kad je riječ o Direktivi 2014/90/EU o pomorskoj opremi, unatoč tome što je CEN prihvatio zahtjev za normizaciju M/557, odgovorni tehnički odbor nije ga izvršio u pogledu protupožarnih crijeva.
[29] https://ec.europa.eu/growth/content/technical-assistance-area-harmonised-standards_en

Od uvođenja sustava savjetnika za HAS, prema podacima iz prosinca 2021., broj zaostalih neocijenjenih i obrađenih usklađenih normi koje su ESO-i dostavili za citiranje u Službenom listu smanjen je na samo dvije norme iz 2018. i pet iz 2019. za koje se trenutačno čeka odluka Komisije.

Do 9. prosinca 2021. ugovorni suradnik Komisije koji upravlja savjetnicima za HAS zaprimio je 3 312 zahtjeva za ocjenu nacrta usklađenih normi od ESO-a na temelju 21 zakonodavnog akta EU-a, od čega su obrađena 2 944 zahtjeva, a 368 zahtjeva nije bilo prihvatljivo[30]. Samo je 27,58 % usklađenih normi HAS u svim sektorima ocijenjeno pozitivno[31], prvenstveno zbog neusklađenosti s pravom Unije, što ukazuje na to da je potrebno uložiti dodatne napore u postupak izrade normi, primjerice u okviru rada tehničkih odbora, kako bi njihov rad u većoj mjeri ispunjavao političke i pravne zahtjeve.

2.7.2. Donošenje i citiranje usklađenih normi

U 2016. i 2017. interesne skupine otvorile su pitanje zakašnjelog citiranja određenih usklađenih normi. Zbog toga Komisija od 2018. nadzire različite faze postupka, a s time povezani rezultati navode se u ovom izvješću i za 2020.

U razdoblju od 2018. do 2020. Komisija je zaprimila **1 247 usklađenih normi** kojima se podupire zakonodavstvo EU-a. Od njih su **238** postojeće usklađene norme koje su ponovno dostavljene na temelju novih propisa. Stoga je **1 009** normi dostavljeno prvi put, uključujući **76** ispravaka i **267** izmjena.

U analizi u nastavku naglasak je na novodostavljenim normama raspoređenima prema godini i prema ESO-u kako slijedi:

Dostavljene usklađene norme	2018.	2019.	2020.	Ukupno
CEN	231	216	129	576
CENELEC	134	161	104	399
ETSI	8	11	15	34
Ukupno	373	388	248	1009

Do 9. prosinca 2021. **576** usklađenih normi citirano je u Službenom listu, **17** je u postupku citiranja, **371** norma nije prihvaćena, a za **45** normi čeka se odluka.

Na temelju Komisijine interne baze podataka, koja je povezana s informatičkim alatima ESO-a, srednje vrijeme od trenutka kad CEN, CENELEC ili ETSI donese usklađenu normu do formalnog dostavljanja norme Komisiji radi citiranja u Službenom listu iznosi 100 dana. To znači da može proći više od tri mjeseca da ESO-i Komisiji dostave normu nakon što je javno objave (odnosno nakon što ona postane dostupna za kupnju) prije nego što Komisija može

[30] Primjerice, zbog toga što nisu povezani s usklađenim normama ili su zahtjevi suvišni.
[31] Napomena: jedna se norma ocjenjuje od dva do četiri puta i svaka od tih ocjena broji se zasebno u ovim statističkim podacima. Prikazani broj stoga ne ukazuje na negativne ocjene donesene u kasnijoj fazi postupka.

početi ocjenjivati i obrađivati usklađenu normu za citiranje u Službenom listu[32]. Prosječno vrijeme (navedeno u zagradama u tablici u nastavku) znatno je više zbog nekih ekstremnih slučajeva[33].

Srednje (i prosječno) vrijeme (u danima) od ESO-ova donošenja norme do njezina dostavljanja Komisiji	2018.	2019.	2020.	Ukupno
CEN	75 (115)	105 (199)	70 (91)	83 (141)
CENELEC	218 (424)	189 (1 374)	82 (481)	186 (822)
ETSI	29 (27)	49 (58)	20 (29)	28 (38)
Ukupno	109 (224)	117 (683)	75 (251)	100 (407)

Kad je riječ o Komisijinoj vlastitoj obradi usklađenih normi, srednje (prosječno) vrijeme od ESO-ove dostave norme Komisiji do citiranja u Službenom listu[34] sustavno se smanjuje, kako je navedeno u tablici u nastavku. Dulje trajanje Komisijine obrade 2019. proizašlo je iz promjene u načinu objave (iz serije C Službenog lista u seriju L Službenog lista), za što je bilo potrebno prijelazno razdoblje prilagodbe. Otada je Komisija znatno smanjila trajanje svojih postupaka. Komisija je 2020. i 2021. ostvarila bolje rezultate nego 2018. (kad se citiranje usklađenih normi u Službenom listu i dalje provodilo prema postupcima objavljivanja u seriji C Službenog lista).

	2018.	2019.	2020.	2021.
Srednje (i prosječno) vrijeme (u danima) od dostavljanja norme Komisiji do citiranja u Službenom listu	238 (298)	292 (322)	228 (231)	108 (121)

2.8. Formalni prigovori (članak 11.)

U razdoblju od 2015. do 2019. ukupno je podneseno 20 formalnih prigovora protiv konkretnih usklađenih normi u skladu s odredbama članka 11. Uredbe. U 2020. podnesena su još tri prigovora[35]. Prosječno trajanje formalnog prigovora (koje se računa kao vrijeme između njegova podnošenja i donošenja odluke o prigovoru) iznosi 1 084 dana, odnosno tri godine.

[32]Komisija ne može pokrenuti vlastitu unutarnju obradu usklađenih normi dok ih ESO-i formalno ne dostave Komisiji.

[33] Razlog velikog odstupanja za CENELEC skupno je dostavljanje određenih starih normi i povezanih novijih izmjena. Budući da neke od tih starih normi datiraju iz 1990-ih, u prosjek su uračunane zakašnjele dostave i rezultati su stoga iskrivljeni. Konkretno, većina normi kod kojih se javljaju takva velika kašnjenja mogu se svesti na normizacijske dokumente iz Komisijinih zahtjeva za normizaciju povezanih sa zakonodavstvom u području ekološkog dizajna.

[34] To obuhvaća cijelo razdoblje koje je Komisiji potrebno da prvo ocijeni usklađene norme koje primi od ESO-a, a zatim provede unutarnji postupak koji vodi do citiranja usklađenih normi u Službenom listu.

[35] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#objections

2.9. Obavješćivanje organizacija interesnih skupina (članak 12.)

Komisija je uspostavila namjensku internetsku stranicu[36] za obavijesti iz članka 12.

2.10. Specifikacije IKT-a (članci 13. i 14.)

Mnoge od najčešćih tehničkih specifikacija IKT-a u posljednje su vrijeme izradili privatni forumi i konzorciji. Člankom 13. Uredbe propisano je da Komisija može odrediti tehničke specifikacije IKT-a na koje je moguće upućivati u javnoj nabavi. Time se postiže veća konkurentnost u tom području i smanjuje se rizik od ovisnosti o zaštićenim vlasničkim sustavima. Popis primjerenih tehničkih specifikacija objavljen je na internetskim stranicama Komisije[37].

Osim toga, zajedničkim normama IKT-a osigurava se interoperabilnost. To je sve važnije jer se sve više uređaja međusobno povezuje. Komisija je u Komunikaciji o prioritetima normizacije IKT-a[38] iz 2016. predložila da se resursi i zajednice za normizaciju usmjere na pet prioritetnih područja. Važnost normi IKT-a ponovno je istaknuta u Europskoj industrijskoj strategiji[39] iz 2020.

Uspostavljena je europska platforma za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a[40] i ona savjetuje Komisiju o pitanjima povezanima s provedbom politika normizacije IKT-a, uključujući određivanje prioriteta te određivanje specifikacija. Utvrđeno je više od 150 mjera, koje su zatim grupirane u tematska područja.

3. Financiranje ESS-a (članci 15., 16. i 17.)

Financiranje aktivnosti ESO-a i organizacija iz Priloga III. sredstvima EU-a utvrđeno je na temelju članaka 15., 16. i 17. Uredbe.

U razdoblju od 2015. do 2019. bespovratna sredstva EU-a za normizacijske aktivnosti ukupno su iznosila približno 105,3 milijuna EUR (85 milijuna EUR dodijeljenih ESO-ima i 20 milijuna EUR za organizacije iz Priloga III.). EU i EFTA sufinanciraju dio troškova i aktivnosti organizacija. Bespovratna sredstva dodjeljuju se u obliku bespovratnih sredstava za operativne troškove i za mjere. Bespovratna sredstva za operativne troškove pridonose operativnom proračunu za provođenje godišnjih programa rada u kojima se utvrđuju planirane aktivnosti za svaku godinu u skladu s Komisijinim ciljevima normizacije. Bespovratna sredstva za operativne troškove za razdoblje od 2015. do 2019. obuhvaćaju širok spektar svakodnevnih aktivnosti. Bespovratnim sredstvima za mjere financirale su se specifične aktivnosti za potporu zakonodavstvu i politikama EU-a. Bespovratna sredstva za mjere činila su 2019. 66 % financijskih sredstava EU-a za ESO-e i organizacije iz Priloga III. Komisija prati provođenje financiranih aktivnosti putem izvješća koja podnose ESO-i.

[36] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en
[37] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/ict-standardisation/ict-technical-specifications_en
[38] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0176
[39] https://ec.europa.eu/growth/industry/policy_en - industrial-strategy-2020
[40] https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2758&lang=hr

CEN je bio glavni primatelj među ESO-ima te je primio približno 71 % ukupnih financijskih sredstava koja su u razdoblju od 2015. do 2019. dodijeljena ESO-ima, a nakon njega slijede ETSI (22 %) i CENELEC (7 %). Ukupni udjeli svih financijskih sredstava EU-a dodijeljenih ESO-ima u obliku bespovratnih sredstava za operativne troškove i za mjere općenito su ostali stabilni u izvještajnom razdoblju.

Financijska potpora organizacijama iz Priloga III. namijenjena je poboljšanju uključenosti njihovih interesnih skupina u razvoj normi i općenito se povećala u posljednjih pet godina. SBS i ANEC primili su najveće udjele (42,5 % i 34,5 %) ukupnih financijskih sredstava EU-a koja su u razdoblju od 2015. do 2019. dodijeljena organizacijama iz Priloga III. ECOS je primio 15,7 % ukupnih financijskih sredstava, a ETUC 7,3 %.

Kad je riječ o pojednostavnjenju financiranja ESS-a i smanjenju administrativnog tereta, Komisija je 2015. uvela paušalni mehanizam za financiranje određenih troškova u okviru njihovih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, kao što su potreban broj osoba/dana ili nastali putni troškovi. Taj je mehanizam pridonio smanjenju administrativnog tereta jer više nije bilo potrebno obrazložiti i bilježiti svaki pojedinačni slučaj u kojem nastaju ti troškovi. Međutim, analiza je pokazala da korisnici i dalje nisu bili sigurni koje su evidencije potrebne za moguće revizije.

Kad je riječ o zahtjevima za izvješćivanje, interesne skupine smatraju da su određene aktivnosti izvješćivanja suviše složene. Izrada akcijskih planova i izvješća za bespovratna sredstva za operativne troškove oduzima najviše vremena i odlikuje se blagim povećanjem potrebnog broja osoba/dana od 2015. Međutim, iako podaci koje su dostavili ESO-i ukazuju na povećanje prosječnog vremena potrebnog za izradu prijedloga za bespovratna sredstva za mjere, oni pokazuju i smanjenje prosječnog vremena potrebnog za izvješćivanje o bespovratnim sredstvima za mjere.

4. Zaključci

Ovo drugo izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Uredbe (EU) br. 1025/2012 pokazuje da se europski normizacijski sustav poboljšao u nekim aspektima, primjerice u pogledu novih informatičkih alata, ali da još ima mjesta za poboljšanja u raznim područjima. To se posebice odnosi na aspekte uključivosti, ulogu NSB-â u ESS-u i vrijeme dostave usklađenih normi Komisiji, kako je prethodno opisano.

Kad je riječ o vremenu za obradu normi i normizacijskih dokumenata, i ESO-i i Komisija moraju nastaviti ulagati napore u povećanje učinkovitosti unatoč tome što je Komisija u novije vrijeme uložila velik trud kako bi znatno smanjila vrijeme potrebno za donošenje odluka o objavi usklađenih normi.